

Raadsvergadering datum	:	26 mei 2025
Onderwerp	:	Financiering verbouwing de Lepelaar
Portefeuillehouder	:	Wethouder T. van Mourik
Zaaknummer	:	468150

Beslispunten

1. In te stemmen met een eenmalige subsidie aan Stichting Natuur Educatie Centrum Vlieland (NEC) ten behoeve van de verbouwing van Dorpsstraat 150;
2. Hiervoor €150.000,- euro beschikbaar te stellen en dit te dekken uit het jaarrekeningresultaat;
3. Kennis te nemen van het voornemen van het college om een lening van maximaal €156.155,- euro beschikbaar te stellen aan Stichting NEC Vlieland;
4. De onlangs ontvangen DUMAVA subsidie, €165.000,- euro beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het gemeentelijke gebouw aan Dorpsstraat 150;
5. De kosten voor het achterstallige onderhoud aan het gemeentelijke gebouw €100.000,-, te dekken uit de voorziening groot onderhoud en het jaarrekeningresultaat;
6. In te stemmen met een jaarlijkse exploitatiesubsidie aan stichting NEC van €100.000,- euro.

Samenvatting

Begin 2024 werd duidelijk dat de verbouwing van de Noordwester geen doorgang kon vinden in verband met te hoge kosten voor de verbouwing voor de toen voorliggende plannen. Naar aanleiding van dit bericht heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin zij het college verzoekt om toch nog een keer te inventariseren wat de mogelijkheden zijn omtrent natuureducatie en een natuur educatief centrum. Het college is daarmee aan de slag gegaan en dat heeft vervolgens geleid tot de oprichting van stichting Natuur Educatie Centrum Vlieland welke aan de slag zijn gegaan met het maken van plannen voor het natuur educatief centrum met een nieuwe naam; de Lepelaar. De basis voor deze plannen was nog steeds het *bidbook* dat destijds is opgesteld maar dan in afgeslankte vorm. Het Waddenfonds heeft inmiddels ingestemd met de gewijzigde plannen en heeft hiervoor €877.370,- euro beschikbaar gesteld en ook provincie Fryslân en het Natuur en Recreatiefonds hebben hun bijdrage aan de ontwikkeling van dit centrum bevestigd.

Aan de raad,

1. Aanleiding

Al eerder nam de raad het besluit om eenmalig €150.000 euro beschikbaar te stellen voor het natuur educatie centrum. De plannen die toen voorlagen hebben echter vanwege een tekort aan financiële middelen geen doorgang kunnen vinden. Vervolgens is er in de raadsvergadering van 26 februari 2024 een motie ingediend waarin het college wordt verzocht om nog een keer goed te inventariseren, in brede samenwerking, wat de mogelijkheden zijn omtrent natuureducatie en een natuur educatief centrum. Dit heeft geresulteerd in het nu voorliggende voorstel.

2. Beoogd resultaat

Een eigentijds bezoekerscentrum waarin de natuurbeleving van het eiland en Waddenzee Werelderfgoed centraal staan.

3. Relatie met omgevingsvisie

Met de omgevingsvisie wordt een beeld gegeven voor de komende tientallen jaren. Vertrekpunt daarvoor zijn de kernwaarden en kwaliteiten van Vlieland, zoals het zijn van een eiland in een omgeving die als Werelderfgoed is aangemerkt, de eigen gemeenschap, de natuurwaarden, de rust, de ruimte, de stilte, de eigen Vlielandse bedrijvigheid en de aantrekkelijkheid voor recreanten. Die waarden en kwaliteiten hebben Vlieland gekarakteriseerd tot de wijze waarop zij nu wordt herkend en beleefd. De gemeente wil de status van Werelderfgoed naar buiten toe uitdragen. Het natuur educatie centrum kan hierin een belangrijke rol spelen.

4. Argumenten

1.1 Een natuureducatie centrum is een belangrijke voorziening op het eiland.

Het nieuwe educatieve centrum De Lepelaar laat bezoekers zien hoe divers en dynamisch het waddengebied is. En hoe bijzonder ook de (ontstaans-)geschiedenis en natuur is. Maar ook hoe kwetsbaar het gebied is en voor welke opgaven het gebied de komende decennia staat. Deze bewustwording en beleving van het gebied is belangrijk om te kunnen meegeven aan inwoners en de vele toeristen die ons unieke werelderfgoed bezoeken. Op het eiland is geen andere plek waar dit bijzondere verhaal op deze manier wordt uitgelegd terwijl het wel heel belangrijk is om dit verhaal te vertellen.

1.2 Het huidige centrum is gesloten en het gebouw is aan een verbouwing toe.

De huidige Noordwester, straks Lepelaar, is verouderd en het gebouw voldoet niet meer aan de moderne eisen. Het is qua indeling, comfort en klimaatbeheersing nooit aangepast naar de huidige tijd. Bovendien valt het onvoldoende op in het straatbeeld als bezoekerscentrum. Om dit gebouw toekomstbestendig te maken, moet er geïnvesteerd worden in het behoud en verduurzaming van het beeldbepalende gebouw dat een cultuurhistorische waarde heeft en onderdeel uitmaakt van het beschermde dorpsgezicht. Er zal een uitnodigende entree komen aan de zijde van de Dorpsstraat dat waarde toevoegt aan het straatbeeld en de publieksfunctie van de Lepelaar. Daarnaast moeten er flinke slagen worden gemaakt met het verduurzamen van het gebouw. Niet alleen aan de schil maar vooral ook aan het binnenklimaat; qua warmte en vochthuishouding voor het behoud van de collectie. Ook de binnenkant van het gebouw heeft aandacht nodig. Er komt een publieksvriendelijke indeling en routing door het pand en de inrichting wordt op maat gemaakt.

2.1 Een bijdrage van €150.000,- euro is in evenwicht met de bijdragen van derden.

De totale kosten van het project bedragen €1,7 miljoen euro. De financiering is als volgt opgebouwd:

Waddenfonds	€ 877.370
Provincie Fryslân	€ 130.328
Gemeente Vlieland – incidentele subsidie	€ 150.000
Dumava subsidie	€ 165.000
Bijdrage gemeente achterstallig onderhoud gemeentelijk gebouw via MJOP	€ 100.000
Eigen bijdrage Noordwester (in vorm van lening gemeente Vlieland)	€ 156.155
Natuur & Recreatiefonds	€ 161.000
Totaal	€1.739.853

3.1 Stichting NEC Vlieland wil ook zelf een bijdrage aan het project doen in de vorm van een lening.

Een aanvraag hiervoor is neergelegd bij de gemeente Vlieland. De meerjarenprognose laat zien dat het een dergelijke aflossing en rente kan dragen mits er structureel een exploitatiesubsidie van de gemeente blijft komen in lijn met de eerdere exploitatiesubsidie aan De Noordwester. De gemeente zal rente ontvangen over deze lening. De meerjarenprognose is een heel voorzichtige begroting en gaat uit van 5000 bezoekers in jaar 1, dat groeit naar 7000 bezoekers in jaar 3. Dat is gezien het verleden en heel bescheiden prognose. De reden dat dat de gemeente deze lening verstrekt is het feit dat het hier gaat om de uitoefening van een publieke taak.

4.1 De gemeente heeft een DUMAVA subsidie aangevraagd voor de verduurzaming van dit gemeentelijke gebouw.

Eind augustus is de aanvraag voor subsidie voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed verleend door de RVO. Er is €165.523 euro toegekend voor het uitvoeren van de maatregelen voor de verduurzaming van Dorpsstraat 150. Omdat de werkzaamheden voor de verbouwing van het gebouw en de uitvoering van de duurzaamheidsmaatregelen hand in hand gaan is dit opgenomen in het totaal budget voor de verbouwing. De onderdelen in de begroting aangaande de verduurzaming zijn ook niet subsidiabel voor het Waddenfonds. Het gebouw aan Dorpsstraat 150 is eigendom van de gemeente en de voorbeeldfunctie van de gemeente maakt het logisch dat de gemeente stappen zet in de verduurzaming van dit gebouw. De subsidiebeschikking laat het toe om deze maatregelen binnen dit project te realiseren.

5.1 In de begroting 2025 gemeente Vlieland is nog geen bedrag opgenomen of een voorziening gemaakt voor onderhoud aan dit gebouw.

Sinds de begroting van 2021 is er geen geld meer in de begroting van de gemeente opgenomen voor het onderhoud van het gebouw aan Dorpsstraat 150 afwachting op de plannen rondom dit gebouw. In de begroting van de gemeente Vlieland van 2024 is wel aangekondigd dat het MJOP gebouwen moet worden geactualiseerd op de plannen rondom de Noordwester. Omdat de plannen een lange tijd op zich hebben laten wachten en er een lange tijd onduidelijkheid was over het vervolg is er tot dit moment nog geen inzicht geweest in de werkzaamheden en bijbehorende kosten. Inmiddels is dat wel het geval en wordt dit geraamd op ongeveer €100.000,- euro. Hierbij moet gedacht worden aan schilderwerk, houtwerk buiten, lekkages, kozijnen en gebouwgebonden installaties.

6.1 Een jaarlijkse exploitatiesubsidie is noodzakelijk om het centrum te laten draaien.

In de exploitatiebegroting en meerjarenprognose wordt gerekend met €100.000 euro jaarlijkse subsidie van de gemeente Vlieland, dit is noodzakelijk om een goede exploitatie te kunnen draaien. Dit is minder dan de subsidie die stichting de Noordwester in de laatste jaren ontving en past bij de lijn die de gemeenteraad heeft meegegeven in de aangenomen motie in maart 2023. Het streven blijft om de stichting te prikkelen betere exploitatieresultaten te halen.

5. Kanttekeningen/risico's

2.1 Er bestaat een risico's dat het wederom misgaat bij de aanbesteding door te hoge kosten.

Omdat de stichting heeft geleerd van de problemen waar stichting de Noordwester tegenaan is gelopen bij de aanbesteding wil de stichting de aanbesteding dit keer anders aanvliegen. Er wordt gekozen voor een bouwteamconstructie. Er heeft reeds een marktconsultatie plaatsgevonden en daaruit blijkt dat er twee aannemers eventueel geïnteresseerd zijn in de opdracht. Er zullen door de stichting zorgvuldig criteria worden opgesteld en voorwaarden worden meegegeven waarmee de juiste partij wordt gekozen. De gemeente denkt mee op het gebied van techniek en uitvoering en adviseert daarin als bouwteamleider.

Uitvoering

Na goedkeuring door de raad gaat de stichting aan de slag met de aannemersselectie en verdere voorbereiding van de verbouwing.

6. Communicatie

Na besluitvorming zal de stichting hiervan op de hoogte worden gebracht. De stichting communiceert zelf ook met vrijwilligers en via de Geitenbode.

7. Financiën

Het betreft hier meerdere financiële zaken:

- 1) De incidentele subsidie van €150.000,-. Voorgesteld wordt om dit ten laste van het jaarrekeningresultaat te doen. Dit is in lijn met het voorstel uit 2023.
- 2) Een lening van €156.155. De gemeenteraad wordt voorgesteld hiervan kennis te nemen. Het college is bevoegd om deze lening te verstrekken. De leningsvoorwaarden worden na besluitvorming vastgelegd in een leningsovereenkomst tussen de gemeente en de stichting.
- 3) De kosten van het achterstallig onderhoud aan het gebouw is geraamd op €100.000,-. Dit kan deels bekostigd worden uit de voorziening *Groot onderhoud gebouwen* en zal deels moeten worden bekostigd uit het jaarrekeningresultaat. Deze facturen komen ook direct voor rekening van de gemeente en lopen niet via de stichting. De gemeente zal ook toezien op de uitvoering van deze werkzaamheden maar de stichting houdt het totaal overzicht op de verbouwing.

Daarnaast zijn er binnen de Regio Deal middelen gereserveerd voor de ontwikkeling van een fysieke creatieve broedplaats op het eiland. Met de betrokken partijen gaan we in overleg over de voorwaarden hiervan en hoe één en ander in te passen is in deze plannen.

8. Juridische Zaken

Staatssteun

Subsidieverlening mag niet leiden tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Hierbij geldt dat staatssteun in beginsel verboden is. Een steunmaatregel kan echter verenigbaar zijn met de interne markt, indien deze valt binnen de juridische kaders van de Europese Commissie of door haar is goedgekeurd.

Samen met de provincie Fryslân is bepaald dat in het kader van de subsidieverstrekking aan De Lepelaar en het verstrekken van een geldlening aan De Lepelaar er geen melding hoeft te worden gedaan in het kader van het geven staatssteun. Als rechtsgrond is hiervoor de Subsidieverordening 2007 van de gemeente Vlieland en de Gemeentewet toegepast. Wel is besloten om een kennisgeving aan het KED te doen. Dit om reden dat ook andere subsidieverstекkers (Waddenfonds en provincie) melding gaan doen.

Ook na de besluitvorming over de Noordwester destijds is gestart met het doen van deze kennisgeving. Deze is echter afgebroken in verband met het stopzetten van het project destijds. Eén en ander wordt ook meegenomen in de subsidiebeschikking aan de stichting.

9. Bijlagen

1. Projectplan Waddenfonds aanvraag
2. Waddenfonds beschikking

Vlieland, 22 april 2025

Burgemeester en wethouders van Vlieland,
M. Schrier, burgemeester
A. Idema, gemeentesecretaris

De raad van de gemeente Vlieland,

gelezen: het voorstel van burgemeester en wethouders van 22 april 2025

overwegende dat:

- Een natuureducatie centrum een belangrijke voorziening op het eiland is;
- Het huidige centrum gesloten is en het gebouw aan een verbouwing toe is;
- Met dit voorstel de financiering voor de realisatie rond is;

gelet op:

- De moties aangenomen in de gemeenteraad omtrent het natuur educatie centrum;

B E S L U I T:

1. In te stemmen met een eenmalige subsidie aan Stichting Natuur Educatie Centrum Vlieland (NEC) ten behoeve van de verbouwing van Dorpsstraat 150.
2. Hiervoor €150.000,- euro beschikbaar te stellen en dit te dekken uit het jaarrekeningresultaat
3. Kennis te nemen van het voornemen van het college om een lening van maximaal €156.155,- euro beschikbaar te stellen aan Stichting NEC Vlieland
4. De onlangs ontvangen DUMAVA subsidie, €165.000,- euro beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van het gemeentelijke gebouw aan Dorpsstraat 150.
5. De kosten voor het achterstallige onderhoud aan het gemeentelijke gebouw €100.000,-, te dekken uit de voorziening groot onderhoud en het jaarrekeningresultaat.
6. In te stemmen met een jaarlijkse exploitatiesubsidie aan stichting NEC van €100.000,- euro.

Aldus vastgesteld in de raad van de
gemeente Vlieland in zijn openbare
vergadering van 26 mei 2025

de griffier,

de voorzitter,

M.G. Brinksma-Brandenburg

M. Schrier